

ENG4VOL

Οδηγός Τσέπης

Πρακτικά
συμπεράσματα για την
ενεργή συμμετοχή
εθελοντών στην
Πολιτική Προστασία

ENG4VOL

Το έργο ENG4VOL απαντά στην κρίσιμη ανάγκη για διαρκή εθελοντική συμμετοχή στην Πολιτική Προστασία. Οι εθελοντές διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο ως πρώτοι ανταποκριτές σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως φυσικές καταστροφές, βιομηχανικά ατυχήματα και κρίσεις δημόσιας υγείας. Αναγνωρίζοντας τη σημασία της προσφοράς τους, το ENG4VOL εστιάζει σε:

- Ανάπτυξη στρατηγικών που ενισχύουν το κίνητρο και τη δέσμευση των εθελοντών.
- Ανταλλαγή καλών πρακτικών και διδαγμάτων στο πεδίο της εθελοντικής συμμετοχής.
- Ενίσχυση της ικανότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να στηρίζουν τις ομάδες εθελοντών τους.

Καλλιεργώντας τη συνεργασία και ανταλλάσσοντας τεχνογνωσία σε όλη την Ευρώπη, το ENG4VOL συμβάλλει στην οικοδόμηση ανθεκτικών κοινοτήτων και καλύτερα προετοιμασμένων δικτύων εθελοντών.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

Ιστότοπος

LinkedIn

Facebook

Instagram

TikTok

Co-funded by the
European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τον/τους συντάκτη/-ες και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές. Αριθμός έργου: 2024-1-FR01-KA210-ADU-000250776.

Η Ομάδα

Τέσσερις οργανώσεις Πολιτικής Προστασίας από τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Ουγγαρία ενώνουν τις δυνάμεις τους για να ενισχύσουν την εθελοντική συμμετοχή σε όλη την Ευρώπη.

 ΓΑΛΛΙΑ • ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Pompiers de l'Urgence Internationale (PUI)

Γαλλική ανθρωπιστική οργάνωση πιστοποιημένη από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η οποία παρέχει αρωγή και βοήθεια σε χώρες που πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπιστικές καταστροφές.

 ΙΣΠΑΝΙΑ • ΕΤΑΙΡΟΣ

Escuela Española de Salvamento y Detección con Perros (ESDP)

Μη κερδοσκοπική, μη κυβερνητική οργάνωση για την ανάπτυξη, αναγνωρισμένη ως Οργανισμός Κοινής Ωφέλειας από το Ισπανικό Υπουργείο Εσωτερικών.

 ΕΛΛΑΔΑ • ΕΤΑΙΡΟΣ

Hellenic Rescue Team of Attica (HRTA)

Μη κερδοσκοπική οργάνωση Πολιτικής Προστασίας με βάση τον εθελοντισμό, με έδρα την Αθήνα. Αποστολή της είναι η άμεση και συντονισμένη ανταπόκριση σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών και ανθρωπιστικών κρίσεων. Η οργάνωση λειτουργεί μέσω μιας δομημένης, εκπαιδευμένης ομάδας εθελοντών και συνεργάζεται με εθνικούς και διεθνείς φορείς για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, της ετοιμότητας και της ασφάλειας των κοινοτήτων.

 ΟΥΓΓΑΡΙΑ • ΕΤΑΙΡΟΣ

Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ KMCS)

Οργανισμός αφοσιωμένος στην παροχή βοήθειας σε όσους πλήττονται από καταστροφές, τόσο στην Ουγγαρία όσο και στο εξωτερικό.

Περιεχόμενα

01	Σχετικά με τον οδηγό	05
	Από την παρατήρηση στη δράση	
02	Βασικά Ευρήματα	06
	Πραγματικότητες από το πεδίο	
03	Διδάγματα	07
	Το περιβάλλον μετράει, όχι το κίνητρο	
04	Στρατηγικές Συστάσεις	08
	Τέσσερις χώρες, μία αποστολή	
05	Μελέτες Περίπτωσης	11
	Ο εθελοντισμός στην πράξη	
06	Συμπεράσματα & Τελικός Λόγος	12
	Προς τον εθελοντισμό με επαγγελματικά πρότυπα	

Σχετικά με τον Οδηγό

Από την παρατήρηση στη δράση.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί επίσημο παραδοτέο του έργου ENG4VOL (Erasmus+), μιας συνεργασίας ανάμεσα στη Γαλλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Ουγγαρία. Μετατρέπει την έρευνα που έγινε με εκατοντάδες εθελοντές σε πρακτικές οδηγίες για στελέχη και φορείς χάραξης πολιτικής. Ο στόχος είναι απλός: να περάσουμε από την παρατήρηση στη δράση, ώστε ο εθελοντισμός στην Ευρώπη να γίνει πιο ανθεκτικός και βιώσιμος.

Βασικά Ευρήματα

Η διακρατική έρευνα έδωσε μια ακριβή εικόνα για το πού βρίσκεται σήμερα ο εθελοντισμός.

Πραγματικότητες από το Πεδίο

Ισχυρός πυρήνας αξιών

Οι εθελοντές κινητοποιούνται από τον αλτρουισμό και την επιθυμία να προστατεύσουν τις ευάλωτες ομάδες, πολύ περισσότερο από οποιοδήποτε επαγγελματικό κίνητρο.

Η εμπειρία ως κινητήρια δύναμη

Όσοι έχουν ήδη βιώσει καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες) δείχνουν βαθύτερη και πιο μακρόχρονη δέσμευση.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΙΕΣ

83%

Ο χώρος εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έντονη υπεροχή των ανδρών και από γήρανση του εθελοντικού δυναμικού (μέσος όρος ηλικίας άνω των 45 ετών). Αυτό αποτελεί μεγάλη πρόκληση για την ανανέωσή του με νεότερες γενιές.

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

32,5%

των εθελοντών αγοράζει μόνο του τον εξοπλισμό του, ένα οικονομικό εμπόδιο που αποθαρρύνει ή αποκλείει πολλούς.

Διδάγματα

Η παραμονή των εθελοντών δεν εξαρτάται από το προσωπικό κίνητρο (που είναι ιδιαίτερα υψηλό), αλλά από την ποιότητα του οργανωτικού περιβάλλοντος.

Το περιβάλλον μετράει, όχι το κίνητρο

Παραμονή & κίνητρο: οι εθελοντές φεύγουν όταν νιώθουν ότι θεωρούνται «δεδομένοι». Το κλειδί είναι να αισθάνονται προετοιμασμένοι (μέσω της εκπαίδευσης), αναγνωρισμένοι (μέσω της επιβράβευσης) και ενταγμένοι σε μια αποστολή με νόημα.

Επικοινωνία & συντονισμός: η ασαφής επικοινωνία είναι ένα από τα πέντε σημαντικότερα εμπόδια που εντοπίστηκαν. Η σαφήνεια των ρόλων και η τακτική ανατροφοδότηση είναι καθοριστικές για την ψυχολογική ασφάλεια.

Συμπερίληψη & διαφορετικότητα: δεν αρκεί να μένει στο επίπεδο της «καλής πρόθεσης»· πρέπει να γίνει θεσμοθετημένη πολιτική (σχέδια ένταξης, προσαρμοσμένες υποδομές). Οι ομάδες με ποικίλη σύνθεση είναι πιο προσαρμοστικές και αποδίδουν καλύτερα σε σύνθετες κρίσεις.

ΕΝΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

01

Προετοιμασία

μέσω εκπαίδευσης

+

02

Αναγνώριση

μέσω επιβράβευσης

+

03

Ένταξη

σε μια αποστολή με νόημα

Στρατηγικές Συστάσεις

Για τέσσερα κοινά: ΟΚΠ, στελέχη, θεσμούς και εθελοντές.

04 Α · ΟΚΠ

Για τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών

Οι οργανώσεις είναι η καρδιά του εθελοντισμού· εκεί δημιουργούνται οι κοινωνικοί δεσμοί και αποκτώνται οι δεξιότητες.

1

Επενδύστε σε προγράμματα σταδιακής εξέλιξης

Συνιστάται να οργανωθεί η κατάρτιση σε τρία στάδια: αρχική εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση, διατήρηση δεξιοτήτων και ηγεσία. Τα ρεαλιστικά σενάρια έκτακτης ανάγκης βοηθούν τους εθελοντές να νιώσουν σιγουριά στο πεδίο.

2

Υποστήριξη κατά την ένταξη

Για να μειωθεί ο κίνδυνος πρόωρης αποχώρησης, ιδίως ανάμεσα στους νεότερους, σε κάθε νέο εθελοντή θα πρέπει να ανατίθεται ένας μέντορας από την αρχή της εκπαίδευσής του.

3

Κουλτούρα καθημερινής αναγνώρισης

Πέρα από τα ετήσια μετάλλια, η αναγνώριση πρέπει να είναι τακτική. Ένα απλό «ευχαριστώ» μετά από μια επιχείρηση ή η ανάδειξη των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στους απολογισμούς μετράει πολύ για την παραμονή.

4

Εξαλείψτε τα οικονομικά εμπόδια

Ο εθελοντισμός δεν πρέπει να είναι πολυτέλεια. Οι ΟΚΠ οφείλουν να καταργήσουν τα κρυφά κόστη (εξοπλισμός, μετακινήσεις) που αποκλείουν όσους ανήκουν σε οικονομικά ασθενέστερες ομάδες.

Για Στελέχη & Θεσμούς

04 Β • ΣΤΕΛΕΧΗ

Για Στελέχη & Συντονιστές

Διαχειρίζονται καθημερινά την ανθρώπινη και την επιχειρησιακή πλευρά.

1

Δομημένη και διαφανής επικοινωνία

Η θολή επικοινωνία είναι σοβαρό εμπόδιο. Καθιερώστε ενημερώσεις πριν από κάθε επιχείρηση (για ξεκάθαρους ρόλους) και απολογισμούς μετά από αυτήν (για να αξιοποιηθεί η εμπειρία και να δοθεί συναισθηματική στήριξη).

2

Πρόληψη της επαγγελματικής εξουθένωσης

Περίπου το 20% των εθελοντών αναφέρει ψυχολογική επιβάρυνση. Τα στελέχη πρέπει να καθιερώσουν την ψυχοκοινωνική στήριξη και να ενθαρρύνουν τον ανοιχτό διάλογο μετά από δύσκολες αποστολές.

3

Συμπεριληπτική ηγεσία

Μην αρκεστείτε στη θεωρητική πρόθεση για άνοιγμα· περάστε στην έμπρακτη συμπερίληψη. Αυτό σημαίνει προσαρμογή των ωραρίων για τους νέους γονείς, ανανέωση των προσώπων που αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους και πολιτικές προσβασιμότητας ξεκάθαρες και ορατές σε όλους.

04 Γ • ΘΕΣΜΟΙ

Για Θεσμούς & Φορείς Χάραξης Πολιτικής

Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν το νομικό πλαίσιο και τους αναγκαίους πόρους.

1

Ενισχύστε τη νομική και κοινωνική προστασία

Βασική σύσταση είναι η δημιουργία θεσμικών πλαισίων που προστατεύουν τη θέση εργασίας των εθελοντών όταν επιστρατεύονται για παρατεταμένες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

2

Σταθερότητα πόρων

Οι φορείς πρέπει να εξασφαλίσουν διαρκή χρηματοδότηση για την προμήθεια πιστοποιημένου υλικού και υψηλής ποιότητας Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ), ώστε οι εθελοντές να μην πληρώνουν από την τσέπη τους.

3

Πρωθήστε τη διακρατική συνεργασία

Το έργο προτείνει να αξιοποιηθούν οι ευρωπαϊκές ανταλλαγές (όπως το Erasmus+) για τη διάδοση καλών πρακτικών, για παράδειγμα τα γαλλικά συστήματα πιστοποίησης ή το ισπανικό μοντέλο κοινοτικής ένταξης.

Για τους Εθελοντές

Η ασφάλεια και η ευεξία του εθελοντή είναι θεμελιώδεις παράγοντες της επιχειρησιακής ετοιμότητας και πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απόλυτη προτεραιότητα.

1

Αυτογνωσία και όρια

Κάθε εθελοντής οφείλει να έχει επίγνωση των σωματικών και ψυχικών του ορίων και να αισθάνεται ελεύθερος να ζητήσει βοήθεια ή στήριξη όποτε χρειάζεται.

2

Πάρτε στα σοβαρά τη στήριξη

Οι απολογισμοί και η ψυχολογική υποστήριξη δεν είναι ένδειξη αδυναμίας, αλλά επαγγελματικά εργαλεία για την υγεία σας.

3

Αλληλεγγύη και εμπιστοσύνη

Στηριχθείτε στους συναδέλφους σας που καταλαβαίνουν τις ιδιαίτερες εμπειρίες του πεδίου. Ο βιώσιμος εθελοντισμός θέλει ισορροπία ανάμεσα στη δέσμευση, την ξεκούραση και το θάρρος να μιλήσεις όταν μια κατάσταση σε ξεπερνά.

Μελέτες Περίπτωσης

Η ενότητα δείχνει πώς λειτουργεί στην πράξη ο εθελοντισμός στην Πολιτική Προστασία σε μεγάλες κρίσεις.

 ΙΣΠΑΝΙΑ • ESDP

Το μοντέλο της εξειδίκευσης

Ένας οργανισμός που στελεχώνεται κατά 99% από εθελοντές, εξειδικευμένος στην έρευνα και διάσωση με σκύλους (K9).

ΒΑΣΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ

Η υψηλή εξειδίκευση κρατάει τους εθελοντές δεμένους, αφού νιώθουν ειδικοί σε έναν τομέα ζωτικής σημασίας.

 ΓΑΛΛΙΑ • PUI

Υλικοτεχνική υποστήριξη διεθνών αποστολών

Ανάλυση της επέμβασης μετά τον σεισμό του 2023 στην Τουρκία.

ΒΑΣΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ

Η επιτυχία στηρίζεται στην ικανότητα των εθελοντών να καλύπτουν μόνοι τους τις ανάγκες τους σε υλικοτεχνική υποστήριξη (πρωτόκολλα USAR), ώστε να μην επιβαρύνουν τη χώρα υποδοχής.

 ΕΛΛΑΔΑ • HRTA

Η σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών

Ανταπόκριση σε μια σοβαρή σύγκρουση τρένων.

ΒΑΣΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ

Αναδεικνύεται η ανάγκη για πρωτόκολλα ένταξης των «αυθόρμητων εθελοντών», αλλά και το πόσο κρίσιμη είναι η άμεση ψυχολογική αποφόρτιση όσων εκτέθηκαν σε ιδιαίτερα σκληρές εικόνες.

 ΟΥΓΓΑΡΙΑ • MRSZ

Συντονισμός μέσω τεχνολογίας

Χρήση ψηφιακής πλατφόρμας για την κινητοποίηση.

ΒΑΣΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ

Η τεχνολογία μειώνει την απογοήτευση από την αναμονή. Ένας εθελοντής που ξέρει ακριβώς πού να πάει μέσα από μια εφαρμογή είναι πιο αποτελεσματικός και πιο ενεργός.

Προς έναν ανθεκτικό & επαγγελματικό εθελοντισμό

Το έργο ENG4VOL δείχνει ότι η δύναμη της ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας δεν βρίσκεται μόνο στην τεχνολογία, αλλά στην ανθρώπινη δέσμευση. Δεν μπορούμε όμως πια να βασιζόμαστε μόνο στην «καλή θέληση». Τρία βασικά συμπεράσματα:

1 Από τον εθελοντή στον ειδικό

Για να μείνουν ενεργοί, οι εθελοντές πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ολοκληρωμένοι επαγγελματίες, με δωρεάν πρόσβαση σε εξοπλισμό και σε υψηλού επιπέδου πιστοποιημένη εκπαίδευση.

2 Ανθρωποκεντρική διαχείριση

Η παραμονή συνδέεται στενά με την ποιότητα της ηγεσίας. Η διαφανής επικοινωνία και η ψυχολογική στήριξη είναι επιχειρησιακή ανάγκη, όχι πολυτέλεια.

3 Ανάγκη θεσμικής αναγνώρισης

Για να αντιμετωπίσουμε τις μελλοντικές προκλήσεις του κλίματος και της ασφάλειας, οι φορείς χάραξης πολιτικής πρέπει να προστατεύσουν το καθεστώς του εθελοντή, να ενισχύσουν τη συμμετοχή γυναικών και νέων και να εξασφαλίσουν την προστασία της εργασίας σε περιόδους κρίσης.

Επενδύοντας στον εθελοντισμό σήμερα, εγγυόμαστε την ασφάλεια των κοινοτήτων μας αύριο.

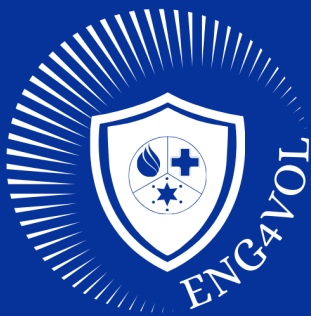
Ο οδηγός αυτός είναι μόνο ένα πρώτο βήμα· το μέλλον της Πολιτικής Προστασίας χτίζεται με την έμπρακτη εφαρμογή αυτών των συστάσεων σε κάθε πεδίο δράσης.

ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Ο οδηγός αυτός συνοψίζει τα βασικά συμπεράσματα και τις συστάσεις της τελικής έκθεσης του ENG4VOL. Για το πλήρες στατιστικό υλικό, τους αναλυτικούς πίνακες οργανωτικής αξιολόγησης και τις λεπτομερείς μελέτες περίπτωσης, συμβουλευτείτε την πλήρη έκθεση.

[Διαβάστε την έκθεση εδώ: Διδάγματα από την ενεργοποίηση εθελοντών Πολιτικής Προστασίας](#)

“

Μαζί, ας
ενισχύσουμε τη
συμμετοχή για
μια **ασφαλέστερη**
Ευρώπη.

ESCUOLA ESPAÑOLA
SALVAMENTO
Y DETECCIÓN
CON PERROS

Co-funded by the
European Union